

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

2/2019

TEKSTI - JUUSO KOKKONEN

KYLLÄ JALKAPALLON PITÄÄ MYÖS HARMITTA

Eletäänkö junnupeleissä positiivisuuden kuplassa, jossa negatiivisia tunteita ei ole?

Aivan nuorimpien juniorien, 6–7-vuotiaiden pelit ja pelitapahtumat ovat kerrassaan mainiota seurattavaa. Motorisilta taidoiltaan vielä raakileet kirmaavat yhtenä herhiläislaumana pallon perässä. Joku sieltä hässäkän keskeltä selviytyy lopulta pallon kanssa voittajana esiin. Yksi ihmettelee taivaalla lentävää lentokonetta, toinen kasaa vaihtopenkillä kumirouhekakkuja.

Kannustusta tulee, koko ajan ja joka puolelta. ”Hyvä”, ”vielä vaan”, ”loppuun asti” kaikuivat kentän laidalta niin valmentajien kuin vanhempien suusta. Valmentajat haluavat nähdä joukkueensa ja vanhemmat eritoten sen oman lapsensa onnistuvan. Kannustamisen ja rohkaisemisen avulla halutaan edesauttaa onnistumisia.

Palloliiton Kannusta mua -kampanja osaltaan tuo kannustamisen kulttuuria esiin. Ja täytyy kehaista: juniorifutispeleissä törmää melko harvoin epäasiallisiin huutoihin tai negatiiviseen palautteeseen kentän laidalta. Kampanja on toiminut.

Kannustusta on kentän laidalla toisinaan niin paljon, että mietinkin, onko sitä liikaakin ja mitä jatkuvasta ”hyvä, hienoa, loistavaa” -meiningistä voi seurata pelaajan kannalta?

Kuvitellaanpa tuttu tilanne pikkujunnujen peleistä: vastustajan hyökkääjä pääsee puolittain joukkueesi pelaajasta, Laurasta, ohi 1v1-tilanteessa. Luonnollinen reaktio niin valmentajilta kuin monilta vanhemmilta on sen jälkeen huutaa: ”Vielä vaan, Laura, loppuun asti”. Tavoitteena tietysti, että vastustajan hyökkääjä kirmattaisi vielä kiinni.

Laura tsemppaa, ottaa vastustajan kiinni ja katkaisee hyökkäyksen. ”Hienoa, loistavaa, Laura”, raikuu valmentajan ja usean vanhemman suusta Olennaista

on pohtia, mikä johti Lauran sitkeään puolustuspeelaamiseen ja tsemppaamiseen kyseisessä tilanteessa.

Oliko taustalla pelaajan oma halu estää maalinteko, riistää pallo ja tehdä kaikkensa joukkueen eteen? Vai puolustiko Laura sitkeästi, jotta saisi valmentajalta ja vanhemmaltaan positiivista palautetta, hyväksyntää?

Olisiko Laura toiminut niin, kuten toimi, jos kentän laidalta ei olisi kuulunut tilanteen aikana rohkaisevia huutoja? Eli olennaisinta on pohtia, olet sitten vanhempi tai valmentaja, onko pelaajien toiminta riippuvaista antamastasi palautteesta tilanteesta tai sen jälkeen. Osaako lapsi toimia ilman jatkuvaa palautetta pelitilanteissa niin, että hän pelaa loppuun asti ja yrittää täysillä?

Kulunut mutta varsin osuva totuus myös jalkapallossa on se, että huipulle päästäkseen on lapsena pelattava paljon pihapelejä. Miksi?

Ensinnäkin pihapeleissä saa paljon pelinomaisia toistoja, jotka ovat elinehto pelikäsityksen ja pelitaitojen kehittymiselle. Toisekseen lasten keskenäiset pihapelit opettavat lapsille henkisiä taitoja ja vastuunottoa. Vanhempi tai valmentaja ei ole kannustamassa ja rohkaisemassa, jolloin lapsen toiminta pihapelissä tulee puhtaasti hänestä itsestään. Lapsi haluaa pallon, tehdä maaleja, olla muita parempi ja voittaa pihapelin, eikä hän tarvitse pelaamiseen aikuiselta rohkaisua tai hyväksyntää.

Epäonnistuminen on aidosti epäonnistumista, kun aikuinen ei ole vieressä rohkaisemassa, että olipa kuitenkin hyvä yritys. Lapsen on osattava itse käsitellä epäonnistumisen tunteet.

Mitä pidempään olen etenkin pienimpien juniorien touhua seurannut, olen sitä vahvemmin kiinnittänyt huomiota siihen, kuinka aikuiset yrittävät omalla toiminnallaan saada lapset aina onnistumaan, tässä ja nyt. Kannustamalla, rohkaisemalla ja antamalla pelaajille jatkuvasti ohjeita pyrimme siihen, että lapset saavat mahdollisimman paljon onnistumisia.

Uskomme, että pelaajat oppivat onnistumisten kautta. Saatamme kuitenkin unohtaa, että oppimista tapahtuu myös epäonnistumisten ja niistä seuraavan harmituksen kautta, jos ne vain osataan käsitellä oikealla tavalla.

Olen nähnyt lasten pelitapahtumia, joiden aikana kummankaan joukkueen pelaajat eivät harmistu niin, että tulee ihan oikeasti paha mieli. Välillä tuntuu, että junnupeleissä eletään omassa positiivisuuden kuplassa, jossa negatiivisia tunteita ei ole.

Ottavatko pelaajat pelin toissaan, jos heille ei tule koskaan paha mieli? Silloin, kun juniorivalmentajaa harmittaa pelin lopputulos enemmän kuin pelaajia, homma on melkolailla vinksallaan.

Jatkuvan kannustamisen sijaan juniorijalkapallossa meidän aikuisten tulee luoda ympäristö, jossa pelaajat oppivat käsittelemään erilaisia tunteita. Ympäristö, jossa pelaajat välittävät pelaamisesta ja tuloksesta, haluavat itse tehdä parhaansa ja välillä epäonnistuvat. Kannustaa saa ja pitää, mutta pelaajien toiminta ei saa tulla riippuvaiseksi aikuisten palautteesta. Keskiössä täytyy olla pelaajien oma-aloitteisuus ja sisäinen motivaatio.

Positiivinen palaute kokee nopeasti inflaation, jos sitä tulee joka tilanteen jälkeen. Vanhempien ja val-

mentajien kannattaakin pohtia, mitä asioita he haluavat pelaajalta nähdä ja kohdistaa palaute niihin. Vähemmän on monesti enemmän.

Anna siis pelaajien epäonnistua, harmistua, itkeä ja raivota – ja seuraavan kerran yrittää uudelleen. Välillä pitää harmittaa, sillä se kertoo, että pelaajat välittävät pelistä. Valmentajan ja vanhemman tehtävä on auttaa lasta käsittelemään kilpailutilanteita ja epäonnistumisen tunteita.

Jalkapallo on mitä parhain paikka harjoitella kilpailua, epäonnistumista ja negatiivisten tunteiden käsittelyä. Jos jalkapallokentällä epäonnistuu, se ei ole maailmanloppu! Kilpailutilanteen, epäonnistumisten ja negatiivisten tunteiden käsittely jo pikkunassikasta lähtien jalkapallon parissa on erinomaista oppia elämää varten. Nämä asiat kun seuraavat tässä kilpailuyhteiskunnassa joka paikkaan.

Joten vanhempi ja valmentaja: jos olet tavallisesti paljon äänessä kentän laidalla, kokeilepa seuraavan kerran olla koko ot-

telu antamatta kertaakaan palautetta tai ohjeita kentällä oleville pelaajille. Anna pelaajien pelata, yrittää ja epäonnistua.

Siinä näet oikeasti, mitä pelaajat osaavat, tekevätkö he parhaansa omasta tahdostaan ja ovatko he kiinnostuneita pelistä ja voittamisesta. Näet, onko pelaajilla sisäistä motivaatiota lajia ja peliä kohtaan. Vai jäävätkö lapset toimeettomina seisomaan ja odottamaan ohjeita, kannustusta ja rohkaisua? Jos näin on, silloin täytyy hälytyskellojen soida.

Jalkapallo voi opettaa lapsille paljon muutakin kuin pelkkiä lajitaitoja.

Juuso Kokkonen

Kirjoittaja on Pajamäen Pallo-Veikkojen puheenjohtaja ja valmentaja.